

1.

נחרדו הבריות, אצו בחיפזון
למצוא מקלט תחת קורת גג
הגיפו חיש כל דלת וחלון
התכרבלו בצמר ופרפרו כדג
השמיעו מרזבי גגות קול התוף
ופחים מתחבטים - קול המצלתיים
ובחוץ נהם צליל ממושך רטוב
של משק שטפי - שטפי מים
וקלגסי החורף פשטו ברחובות
להתעולל בבריות ולהשתושע
להצליף, לעקוץ, לצרוב, לצבוא
ולהתיז צוננים בקצב משגע.
בסערות החורף (ילדותינו 267)

2.

אלפי רביבים רוקדים ברחובות בשלוליות המים.
ענן מתופף להם בתוף והרוח במצילתיים
השמש מאשנב פוזלת עין, שמחה,
זורקת (להם) אלומות קרנים בברכה
העצים מגופפים ראשים דלופים ומוחאים כף
לאלפי הרביבים הרוקדים צפופים בשלוליות כסף

תודה ה' על הברכה!
תודה ה' על השמחה!
תודה ה' -
מה יפה הבריאה שלך!
(מ. אלעי)

3.

עבים שחורים כסו רקיע
גשם עז ניתך, ירד
השדות הוא כה הפתיע
כל אנוש קרא: "הידד!"

ממרומים קול מעורר
ברק ורעם יעלוז
ומחוץ הגשם ישורר
הטיפות כה יפוזו

על כל זלזל אילן ושיח
טופף לו בשמחה
כל פינה הן כה תשביח
גשם לקל נישא ברכה!

4.

גשם, גשם, גשם, גשם, נא רד
גשם בנג כל עלה רוקד
גשם ברחוב, גם זה טוב!

מטריות רבות נפרשות על ראשים
מרכד צבעוני מכסה אנשים
וכולם מבקשים:
"ה', הורד עוד גשמים!"

גם אם אני מנוזלת,
ומקור רועדת,
תן נא ה' לגשם לרדת
גם אם קר ורטוב
זה טוב!
(ב. ולדנברג)

5.

גשם, גשם, גשם, גשם, רד
הירק לגדול חמד
- ובשדה שיכולי בר
שם עמי נירו נר
גשם, גשם, גשם, גשם, רד
תתך ארצה, אל תעמוד
- תכסה יער, שפל והר
שם עמי נירו נר

גשם, גשם, גשם, גשם, רד
הרוה ארץ, הפרה, קשט
- ותפרח עיר ויפרח כפר
שם עמי נירו נר
(ילדותינו 206)

א. לפניכם מספר שירים העוסקים בנושא משותף: גשם

- קראו בקריאה מרפרפת את השירים

- סמנו ליד כל שיר את התחושה השוררת בו - שמחה / עצב

ב. עיינו בשיר מספר 1

- תארו את קולות הגשם עפ"י הבית השני. רשמו את ההשאלות המופיעות בבית: _____

- מהי תגובת האנשים לגשם? _____

למה הכוונה: "התקרבלו בצמר"? _____

* בשיר שוררת אווירת מלחמה. אספו ביטויים היוצרים אווירה: _____

- מי הם קלגסי החורף וחייליו? _____

- סכמו: השיר מתיחס לגשם בנימה אוהדת / מסתייגת, ברגש שמחה / עצב (מחקו את המיותר)

עיינו בשיר מס' 2

גם הפעם מדובר על הגשם, אך המשורר בחר להתייחס לנושא מכיוון חיובי.

- מהם רביבים? שערו עפ"י הקשר המילה: _____

בדקו את נכונות תשובתכם עפ"י דברים ל"ב ב', וברש"י שם.

צטטו: _____

- הקולות הנלוים לגשם - דומים לקולות המופיעים בשיר מספר 1 מהם

- ועם זאת - השיר מדגיש את השמחה בגשם, מי הם השמחים בו, וכיצד? _____

- הרביבים רוקדים כטף - הסבירו את הדימוי

- הסבירו את הביטויים המתארים את פעולות הגשם:

להצליף _____

לעקוץ _____

לצרוב _____

לצבוא _____

עיינו בשיר מספר 3

* הגשם מעורר אצל הסופר תחושת _____ ציינו מילים וביטויים המעידים על כך: _____

* גם השימוש בפועל "הפתיע" ביחס לגשם אינו מקרי: "הפתעה" - מילה היוצרת אסוציאציה של: _____

עיינו בשיר מספר 4

- מהי התחושה הפיזית של הכותבת בשיר זה? _____

מהי תחושתה הנפשית? _____

*האם הגשם מוסף שמחה לכותבת השיר? _____ מדוע? _____

שימו לב לנקודת המבט טובת העין: העלים _____ ולא רועדים מקור, למשל. המטריות _____

ססגוניות, ולא מסרבלות בדווקא. אפשר לומר, שהכותבת מתעלה משיקוליה האישיים ומאי הנוחות הפרטית שמזג

האוויר הגשום מסב לה, ויודעת שהגשם הוא צורך הכרח לעולם והוא באמת טוב.

ואילו בשיר מס' 5 מובעת קריאה ירידת גשם, ואפילו בלי הפסקה. מדוע? _____

מי הם הנהנים מהגשם? _____ באלו פעלים משתמשים לתאור ירידת הגשם? _____

ג. שימו לב לחזרה בשירים:

בשיר מספר 2 - חוזרת המילה _____ שתי פעמים

והביטוי _____ - שלוש פעמים

בשיר מספר 3 - לתאור ריבוי כמות משתמש הסופר פעמיים במילה _____

בשיר מספר 4 - חוזרת המילה גשם מספר פעמים וגם הקביעה על טיבו: _____!

בשיר מספר 5 - בדקו את אופן החזרה והשלימו:

השורה ה _____ בכל בית שווה. לחזרה על מילים או חלקי משפטים שווים בראש כל בית קוראים אנאפורה

כמו כן השורה ה _____ חוזרת בכל הבתים לחזרה על מילים או חלקי משפטים שווים.

משפטים שווים בסוף כל בית קוראים אפיפורה

גם המילה "גשם" חוזרת _____ פעמים בכל שורה בה היא מופיעה

* החזרה המרובה בשירים אופיינית לשירים קצרים ומסייעת, מלבד הדגשת התוכן שבה, גם ליצירת הקצב הרצוי

בשיר

קראו בקול את השירים ושימו לב לכך.

* לא רק מבחינה חיצונית יש דמיון בין השירים, בריבוי החזרה, גם מבחינה פנימית יש הקבלה בין השירים.

השלימו את הטבלה:

שיר מספר 5	שיר מספר 4	שיר מספר 3	שיר מספר 2	שיר מספר 1	
	-----			-----	העננים
					האנשים
					הגשם
					הקולות

המשוררים מתיחסים לאותם יסודות בשירהם, למרות זאת - חלק מהשירים שמחים וחלקם - עצובים

ממה נוצר ההבדל? _____

המשוררים מתבוננים בגשם ורואים את אותם עובדות, אך הפרשנות שהם נותנים לעובדות - שונה יחסם לעובדות שונה ומתבטא בתחושות השונות.

הדבר נובע מאופיו של המשורר (אופטימי או פסימי) וממצב רוחו באותו זמן. הבהירו משפט זה במילים שלכם:

ניקח לדוגמא את שיר מס' 4. מתחו בו קו תחת העובדות, וצטטו:

הצטננות יכולה להיות הגורם לירידה במצב הרוח, ולתיאור המצב כלא טוב.

אך אופטימיות וכן אמונה שמה שה' עושה - לטובה הוא עושה - הפכו את התייחסותה לגשם - לחיובית.

ננסה לשנות, מנקודת מבט שכזאת, גם את מבטנו שלנו אל הגשם.

נסו לחבר שיר, שיכלול:

תאור עננים

תיאור הגשם וקולותיו

תגובה שמחה של האנשים
